

REPORTAGE Jongeren met mentale problemen herstellen bij Spot Artiance

Even de zwaarte loslaten, 'beter dan therapie'

Bij kunstcentrum Artiance liggen bollen wol in alle kleuren op tafel. Hier worden organen gehaakt. Op de andere tafel bedient iemand de buttonmachine. Kleine uit tijdschriften geknipte plaatjes komen na een persbeweging op een button terecht.

Connie Vertegaal
 connie.vertegaal@mediahuis.nl

Alkmaar ■ Het handwerk is allemaal voor een optreden op het Poëziefestival. „We maken een soundscape. Beeld, geluid, tekst en theatrale actie komt daarin samen”, legt kunstdocent Leon Kemp uit. En dus ook die gehaakte organen, als ze op tijd klaar zijn.

Spot Artiance heet het hier: een creatieve werkplaats voor jongeren. Vier keer per week kunnen ze er een ochtend of avond aan de slag. Er hangt een prettige vibe. Wat je niet ziet: zonder Spot Artiance zouden de deelnemers waarschijnlijk elke dag thuis zitten. Ze zijn uitgevallen op school, omdat ze daar geen aansluiting vinden, angstig of somber zijn. Hulp is dan niet zomaar beschikbaar, vanwege de lange wachtlijsten bij de GGZ. En wat dan? Andere deelnemers komen uit een opname of dagbehandeling. Spot Artiance is voor hen de plek waar ze verder kunnen herstellen.

Uit je hoofd

Van thuis zitten wordt niemand beter. „Dan verdwijnt je, letterlijk en figuurlijk”, zegt Maaïke Mathot, projectleider van Spot Artiance. „Wij zijn dit gestart om laagdrempelige hulp te kunnen bieden aan jongeren die uitvallen. Dit is een plek waar ze welkom zijn, gave dingen kunnen doen. We bieden structuur in een gezonde omgeving. Een reden om de dag te beginnen, uit bed te komen. Bezigt zijn met kunst is helend. Je kunt er je emoties in uiten. En je gaat uit je hoofd als je bezig bent. Als jongeren een tijdje niet komen, sturen we berichtjes. Niet wantrouwend, maar belangstellend: „Hoe is het met je. Ben je met toffe dingen bezig?” Of: „Hee, we missen je.”

De coronaperiode heeft erin gehakt als het gaat om de mentale gezondheid van jongeren. En ook nu nog verschijnen daar sombere rapporten over. Spot Artiance is een plek waar jongeren die het moeilijk hebben meteen terecht kunnen. Ze kunnen vier dagdelen in de week aan de slag met fotografie, theater, muziek, dans, creatief schrijven, video, beeldende kunst. Ook mooi voor de deelnemers: het is gratis. Maaïke Mathot: „En ze hoeven geen diagnose of indicatie te hebben.”

Festival

Mathot werkt bij GGZ-NHN, Leon Kemp is kunstdocent van Artiance. De creatieve werkplaats is ontstaan vanuit de vraag van een groep jongeren, als uitvloeisel van het festival Mentaal Centraal; een festival dat in 2018 plaatsvond. Mathot: „We hadden al een groep

Deelnemster Myrthe en projectleider Maaïke Mathot van Sport Artiance storten zich op het knipwerk.

FOTO JIFOTO.NL/JAN JONG

“Van thuis zitten verdwijnt je, letterlijk en figuurlijk”

Maaïke Mathot
 Projectleider van Spot Artiance

jongeren bij elkaar en hebben ze gevraagd: waar hebben jullie behoefte aan? En dat zijn we gaan doen. We dachten: we zien wel waar het schip strandt. Normaal gaat het andersom. Dan bedenken we een project, zoeken de financiering en pas als alles rond is gaan

we op zoek naar deelnemers.”

En het schip is dus niet gestrand. Het project bestaat nu vier jaar en de gemeente Alkmaar steunt het. Hoorn en Groningen hebben het gekopieerd, Den Helder gaat er nu ook mee starten. „Hulpverleners komen bij ons kijken hoe wij het doen”, zegt Mathot. „Binnen de GGZ is dit hot en happening. We gaan naar congressen om hierover te vertellen. En af en toe krijgen we een mooie brief van ouders die schrijven dat hun kind enorm is geholpen. Sommigen zeggen dat het levensveranderend is.”

Myrthe (23) is dankzij Spot Artiance ook veel verder gekomen in haar herstel. Ze kwam uit een heftige periode toen ze drie jaar terug door een vriendin werd meegenomen naar de werkplaats. „Ik had mijn opleiding afgemaakt en viel in een gat. Werken lukte niet. Ik kwam terug naar Alkmaar, ik had weinig sociale contacten. Ik heb een tijdje bij Triversum gezeten. Dat vond ik heel heftig, zoveel zieke jongeren bij elkaar. Daarna zat ik weer thuis. Ik kwam hier drie jaar geleden voor het eerst. Ik

Succesverhalen

Spot Artiance is een samenwerkingsproject van GGZ-NHN en kunstcentrum Artiance. Het is eind 2020 gestart en bedoeld voor jongeren van 14 tot 25 jaar. Zo'n 400 tot 500 jongeren zijn de afgelopen jaren korte of langere tijd bij Spot Artiance aan de slag gegaan. „Daar zitten zeker succesverhalen bij”, zegt Maaïke Mathot.

heb absoluut geen talent voor kunst, maar wat boeit het. Het was hier altijd oké. Voor mij waren dit de momenten in de week waar ik naar uitkeek. Soms zat ik er zwaar in, maar dan ging ik toch. Ik wist dat ik me beter zou gaan voelen. Hier kon ik de zwaarte loslaten.

Had ik zomaar weer even de slappe lach. Het werkte voor mij beter dan therapie.”

Levenslust

Maaïke Mathot: „Het is mooi om te zien dat onze jongeren weer energie en levenslust terugkrijgen. Ze hebben hier een keer Het Zwanenmeer gedanst op skeelers. Dat vond ik een geweldig moment.” Myrthe ziet ook bij andere deelnemers dat het ze goed doet. „Soms komt er iemand binnen, duidelijk niet oké. Maar aan het eind van de bijeenkomst zie ik die ogen al beter staan.”

Om jongeren te helpen bij het uitstromen naar werk, heeft Spot Artiance ook een werkcoach in het team. Myrthe is nu zover. Ze had al een diploma social work en is gaan meelopen op werkplekken. „Ik kan aan de slag bij een begeleidwonenproject. Om werkervaring op te doen, loop ik nu mee in de ouderenzorg. Dat is beter dan dat ik stil sta.” Maar Spot Artiance helemaal loslaten wil ze niet. „Ik kom nog wel eens. Als ik een avond niets heb te doen, dan ga ik.”